СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЧЕРВНЯ 1949 — No. 146. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 25, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄ БИЛ ДЛЯ ЗАРАДЖЕННЯ БЕЗРОБІТТЮ

Вашингтон, 23. червня. — Конгресова делегація, складена з трьох сенаторів і трьох членів нижчої палати, відбула конференцію з президентом Труманом, а після розмови виявила, що президент студіює справу безробіття і задумує предложити відповідний законопроект в цій справі вже найближчого місяця. Головним наміром президента є покликати до життя краєву кооперативну раду, складену з представників промислу, робітництва, рільництва, консументів, стейтових і муніципальних урядів і різних окружних підприємств для розбудови. Вони мали б предявити засоби, як подбати про найчисленніше запотребування робітників.

Комісія приділів палати репрезентантів одобрила бил, щоб до Федеральної Агенції Забезпечення додати $33,000,000 для злагодження безробіття впродовж наступного скарбового року. Президент Труман підписав закон для видавання кожного місяця економічної аналізи, яку виготовляє комітет з трьох осіб, що є членами Ради Економічних Дорадників.

ОБІЦЮЮТЬ ПЕРЕПУСТИТИ БИЛ ПРО ДІ ПІ В СЕНАТІ.

Вашингтон. — Провідники демократичної більшости в конгресі, а це сен. Скат В. Лукас і сен. Дж. Гаверд МекҐрав, заповіли, що ще в теперішній сесії конгресу сенат ухвалить новий законопроєкт для допущення 339,000 імігрантів зі скитальщини. Бил перейшов уже палату репрезентантів, а застряг у сенаті. Сен. Ірвинг Айвес заявився за прискоренням цеї справи тому, що федеральний скарб видає річно $70,000,000 на утримання скитальників в Европі. Сен. Пат МекКарран з Невади висловив переконання, що увесь крик за новий закон є штучно підтримуваний, бо теперішній закон є вистачальний. Він каже, що минулого року витрачено $800,000 на агітацію за законом про Ді Пі, а тепер є в Европі більше втікачів ніж було тоді, коли почали акцію за їх допущення.

ВУГЛЕКОПИ ПОЧИНАЮТЬ ВАКАЦІЇ З ПАРАДОЮ.

Близько пів мільйона майнерських робітників вийшли на 10-денні вакації, які будуть тривати до 5 липня. У деяких шахтах вони зробили це з відповідними маніфестаціями, бо вакації є платні. У деяких околицях шахти будуть замкнені поза день 4 липня тому, що там роботи в підприємствах стримані й нема запотребування вугілля.

ПЕНСІЙНИЙ ПЛЯН ЮНІЇ ПРЕДЯВЛЕНИЙ ФОРДОВІ.

Дітройт. — Після цілих місяців приготування Злучена Юнія Автомобілевих Робітників предявила управі фабрик Форда пенсійний плян, який передбачує пересічно $100 місячно пенсії для робітників. Пенсія починалася би від 60 року життя і була б менша для робітників, які не працюють там 25 років, а більша для таких, що працюють довше. Джан С. Бюгас, віцепрезидент Фордових підприємств, відкинув розроблений проєкт сумарично. Він покликався на свою давнішу заяву, коли сказав, що всяка зміна в контракті, яка змірює до підвишки платні, буде неприємлива.

ВАЛДМАН ПРО ЗНАЧЕННЯ КОМУНІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ.

Підчас лекцій в Іституті Соціології й Економіки в Таніменті, у Пенсилвенії, говорив предсідник інституту Л. Валдман про теперішні процеси, які відбуваються тепер проти шпигів і комуністів. Луіс Валдман є того погляду, що американці щойно розсліджують техніку тоталітарної культури, розміри її поширення і легковірність американського ума її сприймати. Другою ціллю цих процесів є призбирати наші засоби, щоб відбити напади на американську культуру. — Проф. Милтон Р. Коніц з університету Корнел, сказав, що наші напади на комуністів виказують не тільки невдачу наших нервів, але й недостачу нервів.

Підчас переслухання Гілберта Гріна в процесі проти комуністів у Ню Йорку суддя Медіна відмовився допустити до судового протоколу статтю Вилляма Фостера, величини 27,000 слів, яка вже була друкована в комуністичнім щоденнику „Дейлі Воркер" як загальна оборона американських комуністів. — Алджер Гіс зголосився на свідка в своїй власній справі і заперечив усе, що проти нього витягнув Витакер Чемберс. — Джудита Коплон у Вашингтоні призналася, що мала намір їхати до Совєтів минулого року.

ЮНІЙНА КРАМНИЦЯ НЕ ОПЛАЧУЄТЬСЯ.

Питсбурґ. — Відділ 601 Юнії Електричних Робітників в Іст Питсбурґ, який нараховує 16,500 членів, відкрив перед роком харчову крамницю („ґросері"), щоб заощадити робітникам видатків при закупні харчів, якщо вони будуть купувати їх у більших кількостях. Управитель крамниці виявив, що члени юнії купували харчі в бляшанках тільки малими кількостями, тому крамниця задовжилася на $4,700.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ, ТОРГУЄТЬСЯ З ВЛАДОЮ ЗА ЖИТТЯ.

Ню Йорк. — Джан М. Донн, член ватаги злочинців, що оперують на водним фронті, засуджений на смерть за вбивство, звернувся до окружного прокуратора Франка С. Гоґана з обіцянкою, що він виявить інформації найменше 30 вбивств, яких досі поліція не могла розвязати, якщо прокуратор постарається змінити смертний присуд на досмертну вязницю. Донн має згинути на електричнім кріслі в Синг-Синг 7. липня. Гоґан відбув уже десять подорожей до вязниці в Синг-Синг на переговори з засудженим, одначе ще до нічого не договорився. Він тільки згадує, що деякі вбивства, про які згадує Донн, сягають 30 років в минувшину.

СОВЄТИ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДЕФЕНЗИВИ В ЕВРОПІ—ДУМКА АЧЕСОНА

Вашингтон, 23 червня. — Секретар стейту Дін Ачесон у своїй пресовій конференції схарактеризував конференцію міністрів Чотирьох Потуг у Парижі як кляпу безпечества, призначену на те, щоб випустити з кітла пару, як її призбирається забагато. Він сказав, що конференція не була удачна ані невдачна. Вона тільки виказала, що Совєтський Союз рішуче змінив свою тактику і перейшов з офензиви на дефензиву у своїм змаганню захопити душу Европи. Конференція буде записана в рекордах як така, що ствердила скріплення Заходу у відношенню до Совєтів. Якщо Америка має іти дальше тим шляхом, то не треба щадити зусиль. В першу чергу треба ратифікувати Атлантійський Пакт, який повинен бути злучений з програмою військової допомоги для Европи.

Ачесон звернув увагу на переслідування релігії в Чехословаччині і в наперед приготованім комунікаті сказав, що напад червоного режиму на архієпископа Йосифа Берана є критичною точкою в кампанії тоталітарного режиму. Цей режим змірює до виключення всякої свободи і прав релігійних організацій в Чехословаччині. Те що діється в Празі є тільки потвердженням взірця, яким послугуються большевики в інших державах, як в Угорщині, Болгарії, і Східній Европі.

АЛЛЕН НАЗИВАЄ РОСІЮ КРИВАВИМ ІМПЕРІЯЛІСТОМ

Трой, Н. Й. — Асистент секретаря стейту, Джордж В. Аллен, назвав Росію представником найбільш безоглядного імперіялізму в світі від часів Юлія Цезаря. Програма Росії в справі так званої „загальної рівности" це ніщо інше, як тільки змагання до заведення „найнижчого знаменника спільної нужди". Дальше поширювання російської рівности доведе радше до більшої нерівности ніж до зрівнання. Коли Росія буде дальше вести свою програму, тоді цілий світ буде залежний від Москви, а всі громадяни стануть другоі третьо-класними громадянами за вимком панів з Москви. — Ці думки виявив Аллен у промові на обіді 1600 делегатів на конвенцію Американського Товариства Виховання Інженерів.

БОЛЬШЕВИКИ ОПАНОВУЮТЬ ОСТРОВИ ГАВАЇ

Вашингтон. — Для стримання підготови островів Гаваї до стану нового американського стейту, сен. Гю Батлер ужив аргументу, що там поширений большевизм до такої міри, що може підготовити грунт для наїзду ворога. Особливо найновіший страйк докових робітників, викликаний Геріем Бриджесом, виказує силу комуністів. Батлер домагається припинення акції за створення стейту Гаваї, доки не буде там припинений большевизм.

ДОГОВІР ВЗАЄМНОЇ ДОПОМОГИ МІЖ ІРАНОМ ТА ІРАКОМ

Теґеран, 24 червня. — Іранське міністерство закордонних справ повідомило про підписання договору взаємної допомоги між Іраном та Іраком. Ціллю договору є, згідно зі заявою міністерства, „вдержати мир в цій частині світу".

ПОМЕР ГЕН. ГНАТ СТЕФАНІВ

Приватним листом з Регенсбургу, в Німеччині, повідомляють, що там в місцевому українському таборі помер дня 21 червня відомий український військовий діяч, генерал Гнат Стефанів. Покійний народився в 1885 році, був начальним комендантом УГА, начальником Гол. Команди Постачання УГА до березня 1919 року, опісля в штабі Армії УНР та учасником Зимового походу. В 1920 році був комендантом запілля Дієвої Армії. Був консулем ЗУНР в Ужгороді.

А ВСЕ ЧЕРЕЗ ЛЮБОВ.

Франкфурт, 24. червня. — Американський суд в цьому німецькому місті засудив на 8 місяців тюрми одного нігра з Ню Орліну за нелегальний побут в Німеччині. Засуджений був звільнений з війська, але не вернувся до Америки, бо полюбив німецьку блондинку.

200,000 „ВИЧИЩЕНИХ" В МАДЯРЩИНІ

Праґа, 24. червня. — Мадярський заступник премієра та комуністичний провідник, Матіяс Ракоші, заявив вчора, що з мадярської комуністичної партії „вичищено" вже понад 200,000 осіб, отже понад 18 процент її загального складу, та що не зважаючи на це в партії все ще є „шпигуни і провокатори". Ракоші промовляв до чеських робітників в місцевому палаці промисловости, приїхавши до Чехословаччини на чолі делегації, що має підписати чесько-мадярський договір приязні. Ракоші заповів, що він дальше „залізною рукою" вигублюватиме шкідників партії з Мадярщини і таке саме доражджував чеським большевикам.

В ШКОЛАХ УКРАЇНИ.

В травні в школах України відбулися перевідні іспити та іспити зрілости і з тої нагоди часопис „Радянська Україна" надрукував розмову свого кореспондента з міністром освіти Савчуком. Савчук заявив, що тепер є в Україні 159 тисяч початкових, семирічних та середніх шкіл, в яких 229 тисяч учителів навчають около 6 мільйонів учнів. Інше діло, чого вони там вчаться.

ТОРТУРАМИ „НАВЕРТАЛИ" КАТОЛИЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ В РУМУНІЇ

Рим, 24 червня. — З ватиканських джерел повідомлено, що румунські большевики намагалися тортурами „навернути" на православ'я двох єпископів поставленої там поза законом Католицької Церкви. Шістьох католицьких єпископів вони зразу тримали по манастирях і там православні єпископи намагалися їх намовити до переходу на православ'я, а як це не помогло, тоді двох з цих єпископів перевезено до будинку міністерства внутрішніх справ в Букарешті, там закуто їх в кайдани, та кинено в льох і тоді кати почали їх тортурувати по всім правилам большевицької техніки. Докищо не можна ствердити, чи тортуровані єпископи - мученики ще живуть. Інші інтерновані єпископи дожидають ще своєї черги на тортури.

КЛОПОТИ ПРОФ. ЗУБКА ЗІ ЗАМАЛО ПРОТИ-АМЕРИКАНСЬКОЮ КНИГОЮ.

Лондон, 24. червня. — Совєтський професор Л. І. Зубок напитав собі клопоту, написавши грубу на 454 сторін книжку про „Імперіялістичну політику Злучених Держав в країнах Карібського басейну" та замало вилаявши в ній американців. Тепер журнал „Большевик" написав довгу на 3,000 слів рецензію тої книжки, вилаявши як слід проф. Зубка. Пригода трапилася проф. Зубкові з тої простої причини, що в хвилині писання книжки американсько-совєтські стосунки були ще досить приязні.

БРИТАНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ СПРАВУ ГОНГ КОНГУ

Лондон, 24 червня. — Британський уряд вчора офіційно заперечив поголоски, що Британія намагалася одержати американську допомогу для оборони Гонг Конгу, головної британської колонії в південному Китаю. Речник уряду заявив, що „Гонг Конг є британською посілістю, за яку відповідальна сама Британія".

ДОЛЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА О. Д-РА ВЕРГУНА

Бельгійський український бюлетин „Про Україна" довідується, що большевики, заарештувавши в 1945 р. в Берліні апостольського візитатора для українців католиків в Німеччині, о. д-ра Петра Вергуна, були вивезли його до Польщі, опісля перевозили до різних тюрем і наостанці заслали до концентраційного табору на кордоні південного Сибіру, де він мав би перебувати і досі. На засланні в Сибірі жила теж ігумена сестер Студиток, Мати Йосифа, засуджена большевиками на 35 років каторги. У Воркуті разом з іншими українськими владиками та церковними достойниками, карається о. д-р Лев Глинка, проф. канонічного права в Богословській Академії у Львові.

ІЗОЛЯЦІЯ ПРАЗЬКОГО АРХИЄПИСКОПА БЕРАНА

Праґа, 24 червня. — З місцевих церковних джерел заявляють, що большевицька поліція безпеки цілком ізолювала католицького архиєпископа Йозефа Берана, унеможливлюючи йому будь-який зв'язок з духовенством і вірними. Тим самим невідома теж доля архиєпископа. З кол чеської Протестантської Церкви повідомляють, що там тепер ведуться наради в справі публичного виступу та піддержки Католицької Церкви проти урядової акції. Протестанти роблять це в свідомості, що й на них прийде черга, як тільки уряд розгромить католиків.

СОВЄТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ „НАРОДНУ ДЕМОКРАТІЮ" В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 24. червня. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що вже на найближчі місяці, правдоподібно на осінь, Совєти інтенсивно приготовляють проголошення „народньої демократії" в своїй зоні Німеччини, як противагу проти здійснюваної тепер західно-німецької федеративної республіки. В тій цілі в останніх тижнях відбулося багато зустрічей совєтських представників з провідниками німецьких комуністів, а предметом їх нарад мала бути головно проблема необхідної чистки серед самих німецьких комуністів, зі страху, що між ними є багато „підривного елементу" в користь Заходу. В кожному разі, інтензивна підготовка до проголошення „народньої демократії" в східній Німеччині свідчила б, що Совєти остаточно мусіли зрезигнувати зі своїх початкових плянів про створення свого сателіта з цілої Німеччини.

АМЕРИКАНЦІ СТУДІЮЮТЬ НОВУ НІМЕЦЬКУ ПАРТІЮ.

Франкфурт, 24 червня. — У зв'язку з передвчорашнім проголошенням „маніфесту" нової німецької партії, створеної скрайніми націоналістами і мілітаристами, з офіційних джерел американського військового управління повідомлено про старанні студії тої партії американськими знавцями. Партія, як відомо, назвала себе Союзом Незалежних Німців та має виразний нео-націстичний характер. З американських джерел теж заявляють, що вони не думають дати дозвіл на легальне існування тої партії, але це навряд чи перешкодить в її поширенні в цілій країні.

ПЕРЕСЕЛЯТЬ 100,000 НІМЦІВ.

Копенгаґа, Данія, 24 червня.—Американські, британські і французькі власті в Німеччині погодилися переселити з американської та британської зон у французьку понад 100,000 німців, переважно втікачів зі східно-німецьких територій. Переселення охопить головно провінцію Шлезвіг-Гольштайн, де на 300,000 автохтонів є тепер ще стільки ж втікачів зі Сходу.

ВІДКЛИКАНО СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ СТРАЙК В ІТАЛІЇ.

Рим, 24 червня. — Вчора ввечорі відкликано загрозливий для висліду жнив страйк сільсько - господарських робітників, як уряд сам зобов'язався на теперішній сесії парляменту внести законопроєкт про продовження робітничих контрактів на 1 рік, після їх вигаснення. Рівночасно рішено створити окремий розємчий суд, що розглядав би випадки звільнення з роботи.

ЛОРД ОСТЕРІГАЄ АНГЛІЮ ПЕРЕД ТОТАЛІТАРИЗМОМ.

Лондон, 24 червня. В Палаті Лордів розігралася вчора драматична сцена, як лорд Мілвертон зрезигнував з Лейбористської партії, протестуючи проти націоналізації стальної індустрії. Він остерігав Британію, що того роду політика може довести країну до тоталітаризму.

„АТОМОВА ЕНЕРГІЯ НА ПОСЛУГАХ СМЕРТИ".

Москва, 24 червня. — Під таким заголовком появилася в місцевій „Звезді" стаття предсідника французької атомової комісії, д-ра Жоліота-Кюрі, в якій він обвинувачує Злучені Держави, що вони готові обговорювати проблему контролі атомової енергії з „пістолею в руці". Автор вважає, що скинення атомової бомби під час війни на Японію було „злочином", якого людство ніколи Америці не забуде.

УХВАЛЕНО БЮДЖЕТ НА ОБОРОНУ ФРАНЦІЇ.

Париж, 24 червня.—Не зважаючи на протести і підривну акцію комуністів, французька Національна Асамблея ухвалила вчора 384,000,000,000 франків на краєву оборону. Опісля додатково ще ухвалено 66,000,000,000 франків на військовий виряд.

КИТАЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ГОЛОСУ В СПРАВІ ЯПОНІЇ.

Токіо, 24 червня. — Китайські большевики проголосили, що вони будуть домагатися рівноправного голосу в справі мирового договору з Японією. Вони відразу теж проголосили, які справи вони обстоюватимуть.

ЗЕМЛЕТРЯСЕННЯ В БРИТАНІЇ.

Лондон, 24 червня. — Вчора ввечорі занотовано два землетрясення в Мідлендс в Британії. Обидва землетруси тривали відносно коротко і не заподіяли жадної шкоди.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВІЛЬНІ ВИБОРИ В ЄГИПТІ.

Каїро, 24 червня. — Єгипетський премієр, Ібрагім Абдул Гаді Паша, заповів вчора, що в місяці жовтні будуть переведені в країні вибори та що з тої нагоди і для запевнення повної свободи виборцям буде відкликаний закон про вимкове положення.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ШПИГУН В РЯСІ СВЯЩЕНИКА.

Сеул, 24 червня. — Корейське міністерство закордонних справ викинуло зі своєї території о. Полікарпа Примака та його стару матір, що формально представляли там Російську Православну Церкву, а на ділі занималися шпигунством в користь Совєтського Союзу. Корейська поліція відставили їх до кордону опанованої большевиками північної частини країни.

32 ЖЕРТВИ ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

Барі, Італія, 24 червня. — В місцевому порті вчора загорівся і опісля впав та розбився голландський пасажирський літак, що був в дорозі з Джави до Амстердаму. Всі приявні на літаку 32 подорожних згинули. Причина катастрофи ще точно не встановлена.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТАНЬТЕ НАПАСТУВАТИ!

Добре побажання складають наші люди: Хай тебе Бог боронить від лихої напасти, від панської карности і людської ненависти. Багато лихої напасти і ненависти зазнав Український Народний Союз впродовж свого 55-літнього існування. Щоб вдержатись при житті мусів він більшу частину своєї енергії віддавати впродовж довгого часу на боротьбу з напастями, які сипались на нього з усіх боків, від чужих ворогів і своїх рідних, давніше національно несвідомих і баламучених Російською Православною Місією та її світськими агентами, чи мадяронською пропагандою. Знов новітні часи зродили напасти з боку т. зв. радикалів, а ще пізніше т. зв. радикалів-соціялістів. Як давніше, так і в нових часах усі засоби боротьби з У. Н. Союзом для них — добрі. Що У. Н. Союз це людське добро, моральне, духове й матеріяльне, придбане величезними трудами найжертвеннішої й найбільш патріотичної частини американсько-української спільноти, це є для напасників якраз аргументом, щоб його нищити. Ще в усіх нас памяти, як то комуністи і „совєтофіли" взялись у часі останньої війни наклепами і брехнями добити цю нашу організацію з її органом „Свободою". Були тоді й „радикальні" чи „соціялістичні" душі, що ревно їм у цьому помагали, в переконанні, що чейже тепер уже прийде кінець У. Н. Союзові. Та не зважаючи на великі впливи, якими втішались тоді комуністи і „совєтофіли", їхня злочинна робота, звернена проти У. Н. Союзу і „Свободи" не увінчалась успіхом. Напасти на Союз і „Свободу" дали тільки нам нагоду ширше виявити ту благородну роботу, яку вели і ведуть ці люди, що звязані з духом У. Н. Союзу та „Свободи". А нині то вже можуть потерпати хіба ті, що нападали на Союз та „Свободу" та їх обріхували, прикриваючи свое комуністичне чи комунізуюче обличчя „демократією" та „прогресивністю". Не зважаючи на киринну роботу „прогресивних" У. Н. Союз зростав, як рідко яка подібна організація у війні, кожного місяця і кожного року, і те саме діється тепер. Загал нашого народу добре знає, що означають для нас і для української справи ті два слова „Батько Союз!" Це мабуть не дає спокою різним одвертим чи закритим ворогам справжнього визволення України і вони знову відновляють тут і там стару кампанію проти У. Н. Союзу, пляноючи „залякувати" в першу чергу прибуваючих тепер до Америки скитальців. Що за ironія! Ті, що держали з Рошен Вор Ріліф і вели завзяту агітацію проти усякої допомоги скитальцям, нині зачинають притягати їх до себе. Ті, що називали скитальців „гітлерівськими наймитами" та відсилали їх під Сталіна, нині зачинають уже ними „опікуватись", коли ці скитальці вже на вільній землі Америки.

Не порушували б ми отих справ, бо відоме, як стараємось стояти здалека від усяких полемік, якби не та обставина, що редакція і головна канцелярія У. Н. Союзу зачинають діставати від відділових урядників на місцях, як і членів, а теж і від самих скитальців щораз більше листів з домаганнями, щоб щось робити, бо почалась якась, як вони називають — „соціялістично-радикальна" кампанія — проти У. Н. Союзу, з виразним наміром цій організації шкодити і відмовляти членів від неї. Супроти цього обмежимось наразі до такої заяви і перестороги:

Ми не є ворогами ніякої української народньої організації в Америці. Хай вони усі процвітають і дістають якнайбільше членів.

Ми тільки, обороняючись перед напастями, хочемо порадити прихильникам тої чи другої організації лишити У. Н. Союз у спокою і в своїй агітації говорити про те, скільки добра зробила їхня організація для своїх членів, скільки жертв дала на народні потреби, а зокрема на допомогу скитальцям, як підпомагала і підпомагає політичну акцію оборони України, скільки книжок видрукувала англійською мовою про Україну та український нарід та його визвольні змагання і т. п. Тоді це буде чесна агітація і конкуренція і ми її тільки привітаємо. Зате з наклепами і нечесною конкуренцією будемо боротись і то не тільки статтями!

Ракетірство на нюйорськім водним фронті

Нюйорський водний фронт має бути незабаром предметом допитів конгресової слідчої комісії. Кажуть, що якщо б комісія прочистила його з теперішнього злочинного ракету, то вона врятувала б коло біліона долярів, які тратять світові перевозові фірми внаслідок крадежу, а місто Ню Йорк забезпечила б постійний дохід з винайму причалів, побудованих в цій пристані коштом пів біліона долярів.

Оця вістка викликала здивування між людьми, які не мають нічого спільного з корабельним транспортом, а які думають, що на „західнім фронті спокій", бо водний нюйорський фронт у першу чергу лежить на західнім березі міста, над рікою Гудсон. Цілий нюйорський водний фронт є найбільшим у світі, бо обіймає 771 миль берегів з 208 причалами. До них прибуло минулого року 22,379 кораблів. У доляровій вартості нюйорська пристань обслужила 47.4 усього імпорту Злучених Держав, а 46.9 експорту.

Пристань Ню Йорку має ще один рекорд. Ото 75 відсотків люксусового товару переходить через її причали і це є причиною, що тут розвинувся небувалий в історії ракет і прямо злодійство, яке перевищає сили поліції і всіх інших чинників прилюдної безпеки. Положення прибрало такі розміри, що обезпеченеві компанії почали вже відмовлятися приймати асекурації на деякі предмети, перевожені кораблями, а деякі перевозові підприємства заповіли управі міста Ню Йорку, що вони заберуться з Ню Йорку до інших пристаней.

Колишній агент Федерального Бюра Інвестигацій, Едвард Е. Конрой, який остаточно піднявся спроби протидіяти новочасному піратству, виявляє деякі приклади справності модних злодіїв, щоб виказати, що колишні пірати були партачами в порівнанні з проступниками двадцятого століття.

Для зясування видосконаленого злодійства Конрой наводить деякі характеристичні приклади. Як надійшов з Франції транспорт бочок добірного вина Бордо, бочки з вином уставлено в однім місці причалу, який має здорову долівку. Коли наступного дня приїхали вантажні авта, щоб забрати вино до складів, виявилося, що бочки через ніч опорожнили. Злодії підплили лодкою під причал точно в те місце, де були уставлені бочки, провертіли діри через поміст і бочки і витягнули гумовими вужами все вино. Нікого опісля не арештовано і ніхто не довідався хто це зробив.

Іншим разом привезено одним кораблем чотири тони кави, якої не можна було вживати, доки її не змішається з іншого роду кавою. За кілька днів приїхав другий корабель до іншого причалу з другим сортом кави, з якою треба було змішати першу. Що ж сталося? Пропала перша й друга кава окремо з двох різних причалів.

Корабель Емпайр Балфур привіз з Глесго 4,000 скринь горівки „Скач". Упродовж кількох годин, в білий день, щезло 2,300 скринь з горівкою. Того самого тижня привезено з Швайцарії 750 ручних годинників. Їх приміщено у відділі сховків у причалі. Вони теж пропали. Найбільшою сенсацією в 1947 році був крадіж малої скриньки жемчугів: діямантів, ізмараґдів і перел, забезпечених приватною компанією на $150,000. Скринька була вислана „поручено" (реджістер) як поштова посилка до лондонського купця. Її запечатано в приявності поштових і митних урядовців Злучених Держав, опісля її доставлено під охороною озброєної сторожі на корабель, де її приміщено в кімнаті для дорогоцінностей. Після прибуття корабля до Англії скриньку перевезено під збройною охороною до Лондону і там її відворено в приявності поштових урядовців. У ній не найшли нічого крім перел, а на місце діямантів і ізмараґдів був вкладений пісок такої самої ваги. Компанія забезпечень виплатила пошкодованому $150,000, а дістала від поштового уряду зворот тільки $20, бо такий є законний припис.

Оце тільки зразки крадежей — кажуть дослідники з Еф Бі Ай — поповнюваних на корабельних доках, на кораблях і на вантажних автах не завжди фаховими злодіями, але й „самими людьми" підчас перевозу. Загально відоме, кажеться далі, що бувші кримінальні типи, які вийшли на волю з вязниць після відбуття кари, не легко находять роботу. Але на корабельних доках вони дістануть працю, якщо впишуться в члени юнії, або заплатять юнії місячну оплату за „право до роботи", згідно зі статутом юнії. При вивантажуванні, навантажуванні або перевантажуванні речей, не вважається — як стверджують — злочином щось „потягнути" з якогось пакунку, якщо він не добре запакований або завинений. Та виходить, що навіть, як якась скринька доб-ре окована, то це не забезпечає її перед розбиттям та тими, що в даним випадку як на даний знак розтягають собі, що тільки попаде й воно зникає у широких шараварах чи в черевиках тих, що там працюють. Таке кажуть. Не диво, що одна американська компанія виплатила $284,316 впродовж трьох років відшкодування за „остаки" „пропавші" речі. Ракетіри, що такими справами займаються фахово, не вважають це за крадіж, коли це йде на користь людини, що їх забрала, а не продала або не дала в застав.

Як конгресовій слідчій комісії вдасться витягнути на денне світло усі ці методи й способи, якими послугуються ракетіри й „прості" люди при викрадженні людського добра, щойно тоді можна буде шукати способів, як цьому лиху зарадити і підняти мораль цілого нюйорського водного фронту.

Очевидно, що з тим ракетірством та злодійством не має нічого спільного загал чесного робітництва. Навпаки, саме зорганізоване робітництво настає, щоб те, що діється на нюйорському водному фронті провірити і ракетірство та злодійство зліквідувати.

Микола Кокольський.

ПІДГОТОВКА ДО НАСТУПУ

Перед кількома тижнями велася на сторінках „Свободи" дискусія на тему „основних проблем". Обговорювано головно відношення українців до росіян і Росії в аспекті боротьби з большевизмом.

Дехто з дискутантів робив закид, що українці, які жили поза границями большевицького царства, не знають відносин, які витворилися там на протязі 30-літньої большевицької господарки тай підходять до справи українсько-російських відносин з давніми, перестарілими, націоналістичними рецептами. Тимчасом, на їх думку, треба брати під увагу передовсім соціяльно-економічну хоробу СССР, комуністичну вівісекцію, яку большевицькі знахорі переводять на цілому державному організмі, без різниці на національність.

Побороти большевизм можна тільки ідучи спільно з усіма поневоленими большевиками народами, а в першу чергу з російським. Національне визволення українців, то справа дальша, і воно прийде само собою, по поваленню большевизму.

Теоретично воно ніби все в порядку. Спільного ворога бити спільними силами. І немає нікого зі здоровим глуздом, хто був би проти того. Але що дальше? Що буде тоді, коли врешті розвалиться совєтська тюрма?

Російська Ліга Боротьби за Народну Свободу „має цілком ясний" плян: „Тільки Установче Зібрання, обране всіми народами країни,... буде мати право встановити порядки для будучої, визволеної Росії". (За інформ. службою Вик. Орг. Укр. Нац. Ради). Отже революція 1917 року і створення Самостійної Української Держави це нічо. Отже довголітня боротьба українців проти большевизму і міліонові, криваві жертви це нічо. Отже геройська бортьба УПА це нічо. Долю України та всіх народів, поневолених Росією, має вирішити майбутнє Установче Зібрання, тобто російський нарід, як чисельно найбільший. А як він вирішить, це ми вже знаємо. Вже бо раз одно Установче Зібрання вирішувало долю України, коли переняло спадщину по смерти царського самодержавія. І ті ж самі Керенські готуються вдруге перенимати спадщину по майбутнім большевицького самодержавія. Ви, українці, бийте большевиків, а ми, росіяни, обіцюємо вам за те Установче Зібрання в єдиній, неділимій Росії.

Ні, друзі! Єдина, неділима Росія пережила свій вік і сильно постарілася, а як перестарілий організм, мусить умерти, мусить зробити місце новим державним організмам. Такий закон природи і не дасться ніяк його обійти.

Так підготовляється до наступу праве крило російських націоналістів. Крайнє ліве крило російських патріотів большевицького хову веде цей наступ уже довгі роки. Раз-у-раз читаємо про спільні виступи українських і російських організацій, хорів то-що по різних містах Америки. Це в товаришів „дружба братніх українського і російського народів". Добре знаємо, як виглядала та дружба у „найдемократичнішій" країні в період „добровільної" колективізації і голодної смерти українського села, як виглядає вона сьогодні в т. зв. українській школі, давно вже зрусифікованій, в літературній халтурі на українській мові, та як виглядає та дружба взагалі, коли на Україні прямо небезпечно українцям говорити українською мовою. Автім, большевики підкреслюють на всі лади, що українська культура може бути національною тільки по своїй формі, а зміст її має бути совєтсько-російський, отже шаравари на сцені. Оттака то большевицька „дружба братніх народів".

Українська, національна свідомість небезпечна для совєтсько-російських патріотів. Український індивідуаліст ніяк не може погодитися з фактом, що його зробили погано платним наймитом на колгоспнім фільварку. Українець, що прочитав Заповіт Шевченка, мимохіть питається своєї душі хто то його ворог, чиєю то вражою кров'ю треба волю окропити.

Вистріляти, чи переселити на Сибір всіх українців, большевики не всилі. Тому вони стосують різні методи. Одну частину винищують фізично чи то безпосередньо, чи в таборах праці. Другу частину вони розсівають по безмежних просторах Сибіру. Врешті третій викривляють душу, та перевиховують на „совєтського, безполого малороса. Пропаганда українсько-російської дружби на американському ґрунті, та такий самий наступ на українську душу, то вихолощування українців і плекання малороса. З якою метою? Як найбільше ослабити самостійницький український рух поза залізною заслоною, а тимсамим вилімінувати вплив його, як політичного чинника на захмарене майбутнє.

Росіяни з Ліги Боротьби за Народну Свободу" розуміють дуже добре національну політику большевиків. Вони розуміють, що большевицька рука розв'язує національне питання в Росії основно. І коли прийде велика пора, коли большевицька тюрма розсиплеться в груз, тоді Установче Зібрання має доконати решту роботи.

Що ж ми, українці, протиставимо цему російському наступові? З одної сторони українське „якось то буде"; то знов міра ж майбутніх Злучених Держав Европи, з Україною як членом, забуваючи про те, що поки сонце зійде, роса очі виїсть. З другої сторони протиставимо партійну і групову гризню, взаємне недовіря і обвинувачення, розбиття і неможливість зговоритися навіть „во врем'я люте", в важку, останню мінуту.

В ім'я нашого майбутнього, в ім'я нашого національного бути чи не бути, ми мусимо викресати зі себе всі сили, мусимо протиставитися ворожому наступові одним суцільним фронтом. Росія на протязі цілої нашої історії не була приятелем України. Не буде вона і тепер, хоч Україна несе головніший тягар боротьби проти большевизму. Союзників треба шукати деінде, а передовсім серед народів, поневолених Росією, так як Україна. Український нарід буде рішати про свою долю сам, на своїм власнім, Украінськім Установчім Зібранні.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

58)

„Бо думаю, що нинішні страждання нічого не варті порівняно з тією славою, яка відкриється в нас. Бо твар з надією чекає одкровення Синів Божих — бо твар скорилася суєті не добровільно, а з волі підкорившого її, — в надії, що й сама твар визволена буде від рабства тлінню в свободу слави дітей Божих. Бо знаємо, що вся твар сукупно стогне і мучиться донині (Римл. 8,18 — 23).

І весь Новий Заповіт — це гимн Воскреслому і Перемігшому смерть. Це — Іскуплення і реабілітація нашої планети. Це — відновлення всіх речей видимого й невидимого світу. Це — повернення втраченого раю. Це —вихід із Єгипту матеріяльного світу — в небесний Ханаан. Смерть — це нове народження в безсмертя.

Це — новозаповітна Пасха.

І жах будизму став для нас, християн, горнилом, випробуванням, школою, звідки путь у безсмертне блаженство потойбічного світу.

Навіть Ніцше, що заперечував християнство, вигукнув:

„Школа страждання, великого страждання, — чи знаєте ви, що тільки в цій школі удосконалювалась досі людина!"

...Роки, перебуті мною в совєтських тюрмах і таборах — це кращий час у моєму житті!

Очищувальна сила страждань, які мені довелось пережити в узах, і спостереження над співузниками моїми відкрили мені те, що було для мене недоступне, і чого я не знав...

НКВД — це чистилище душ людських. З нього можна вийти або оновленим і перетопленим, або згорілим і загиблим. Із багатьох тисяч в'язнів, із якими мені довелося зустрічатись в ув'язненні, небагато одиниць залишилось відданими своїм переконанням, а решта... „перекувалась", або духово загинула...

Із трьох тисяч ув'язнених у Яйському таборовому пункті тільки біля двадцяти душ черниць повоадили себе безстрашно й дерзновенно, та, може, стільки ж або трішки більше інших віруючих, чиї душі, за висловом Віктора Гюго, молитовно стояли навколішки, незалежно від становища їхніх тіл. А решта маси — це були люди, що докотились до останньої грані морального розкладу. Нижче цього стану були тільки урки та „перековані", з яких НКВД вербувало собі сексотів і таборовий „актив". Ця маса в'язнів своїм настроєм і поведінкою наближалась до того рівня підсовєтського громадянина, якого большевики звуть „цілком совєтська людина". І недивно, що більшість їх Великодній виступ черниць зустріла вороже і з насмішками.

...Пасху святкувало небагато. Але яка це була Пасха! Якщо через одну православну великодню відправу багато сектантів поверталося в православ'я знов, то заради тих переживань, які ми удостоїлись зазнати в перший день Пасхи в Яї, можна було би ще раз одержати термін і стати в'язнем Сибірського табору!

Тільки перебуваючи в совєтському ув'язненні, як релігійний в'язень, можна збагнути таємницю Едемського гріхопадіння, містичний сенс покути всього творення і перемогу Воскреслого Христа над силами зла.

Тільки в стражданнях за ідеї Євангелії можна пізнати свою духовну нищість, свою гріховну неміч і негідність перед великими мучениками першохристиянства, необхідність величезнішого смирения в справі нашого спасіння, преходячий образ видимого і вічне життя в Незримому.

Пізнаючи себе, пізнаємо інших людей, і бачимо, які мізерні й нікчемні вони, що відпихнули свого Создателя і поклонились універсальним ідеалам сучасности: нічтожній гордині, тлінному блискові цивілізації й облудним ідеям соціялізму.

Тільки перед обличчям смерти можна збагнути великий сенс усього, що відбувається, і єдність Предвічного пляну Божого.

Тільки в гоніннях і скорботах можна дошкульно відчути реальність слів Христа: „Де двоє чи троє зібрані в ім'я Моє, там і Я поміж ними".

Досвід — велика і страшна річ! Велика, як що він іде істинним шляхом, і страшна — якщо блукає на розпутях...

І тільки досвідченим шляхом у путях і скорботах, у спокусах і душевних томліннях можна було торкнутись величезнішої таємниці Воскресіння Христового і значення слова „Пасха".

Хіба ви не пам'ятаєте свого дитячого трепету й радісного сподівання цього великого дня?

Хіба ви ніколи і ні разу не відчули й не пережили невимовної величі Великодньої Заутрені?

Ні, ні, якщо ви навіть агностик чи атеїст, та не чужі людському мистецтву і його психології, — ви не зможете пройти повз цей великий витвір людського духа. А якщо зупинитесь і прилучитесь до нього, навіть, як звичайний глядач, пам'ять ваша ніколи не забуде його.

Пасха — це перемога Христа над злом, космосу, примирення людини з Богом, обожествлення матерії і прославлення твари!...

Пасха — це торжество милосердя й любови над законом справедливости, прощення — над відплатою, блаженної вічности — над опороченим і впалим часом...

— Пасха — це величезніше одкровення домобудови Божої! Вся, що раніш була і нині існує, твар знову відновляється в своєму едемському безсмертному бутті і дістане не тільки відповідь, навіщо й чому вона так стогнала й мучилась у цьому житті, а й задоволення, рівне її мукам, і відплату, рівну любові Отчій.

(Дальше буде).

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка в Америці

У великім радіснім піднесенні духа члени Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка ступили на Святу Землю Вашингтона, котра з відвертими руками приймає всіх обездолених і скривджених людей світу та дає їм повне, рівне право вільного життя, якого не має жадна інша країна світу.

Від імені всіх членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка хочу висловити найсердечніше признання і подяку всім працівникам ЗУАДК (у) і всьому українському громадянству в Америці, котрі спричинилися до переведення скитальців з Европи, а в тому і Капелі Бандуристів.

Нашим обов'язком на цій землі є якнайкраще показати духові цінности українського народу, його слово, пісню й музику. Хоч на протязі багатьох віків ворогам українського народу і вдавалось відібрати його право, волю і свободу життя, але ніколи не вдалось і не вдасться їм задушити великий лет до волі й прагнення нашого народу до власної культури й висот духового життя.

Хоч український нарід і не мав від довшого часу власної держави, власних університетів, консерваторій — а вже ж ніколи не переставав творити, хоч і в тяжких, злиденних умовинах життя, — свої духові цінности, високо - мистецькі твори у всіх галузях культури й побуту.

Українська мати, серед тяжких, страдницьких умов життя, находила в собі сили, енергію, потребу й розуміння вкладати своїм дітям в уста рідне слово й пісню.

Це рідне слово й пісня передавалися від одного покоління до другого, від роду до роду та збереглися в їх чистому вигляді аж до сьогодні.

Ми знаємо з нашої історії, яку долю відіграли ті перші незрячі, а пізніше і зрячі кобзарі-бандуристи, що з кобзою в руках десятками років носили в душі й на устах найцінніший скарб свого народу — слово й пісню.

І жадні каторги чи тюрми, Соловки й Сибіри, ба сама смерть не могли здолати їх духа й віри в те слово й пісню. Бо те слово й пісня — то є українська нація, нарід, що віками бореться за свою Правду і Волю на землі.

Найтяжчі роки український нарід пережив і переживає за часів большевицького панування на українській землі і не дивлячись на страшні тортури фізичні та духові, все ж находить в собі сили боротися проти того походу на слово й пісню та зродити таких визначних українських діячів культури й мистецтва, як М. Хвильовий, М. Куліш, О. Курбас, О. Кошиць, Н. Городовенко, Й. Гірняк, Г. Хоткевич і багато інших творців української культури, котрі розкидані по цілій земній кулі і які безупинно працюють над витонченням і ушляхотненням душі українського народу.

В період підсоветського життя (1933-1949) Капеля Бандуристів і взагалі всі бандуристи стояли перед цілковитим знищенням, як „вороги народу". Здавалося, що вже ніхто не посміє стати під удар НКВД. Але, ні! На місце розстріляних, замордованих, приходили нові й нові сили та в пекольному двобою за життя, за слово і пісню — перемагали.

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка уцілівши в часи військової завірюхи та переживши всі страхіття війни, німецькі табори й концтабори, пройшовши страдницький шлях життя і боротьби за рідне слово й пісню — тепер опинилися на вільній американській землі та готова до своїх дальших творчих завдань.

На нашому й творчому шляху, будуть і, тут зустрічатися трудноші, але ми їх подолаємо, бо ми певні, що ми тут не одні, бо за нашими плечима стоять тисячі й мільйони українського громадянства, котрі допоможуть прокласти шлях у світ української безсмертної пісні!

Мистецький керівник Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка:

Григорій Китастий.

М. Дурделла.

МАРА КОМУНІЗМУ

Частина II.

ГРУНТ, НА ЯКОМУ РОСТЕ КОМУНІЗМ.

8)

(Докінчення).

13. Чого вчить нас Китай.

Китай це країна одна з найбільш відсталих. Здавалось, що якийсь параліч охопив його і він лежав без руху у старих формах февдалізму а може й невільництва дійсного, якщо не формального. І ось ця країна на половині своєї території заводить „найпоступовіший лад", комуністичну диктатуру.

Марксівське вчення говорить, що капіталізм сам розвиває майбутні форми соціялізму, масово розбудовуючи продукцію а з тим і ряди пролетаріяту, концентруючи капітал, витискаючи дрібних виробників. Китаєві, очевидно, далеко ще до цієї марксівської формулки.

Та ось Ленін поправляє Маркса, висуваючи тезу, що капіталістична будівля валиться в найслабшому місці, не конче там, де капіталізм найбільше розвинений. Це мало пояснити та оправдати події в Росії, це має також підвести під формулку комуністичної диктатури відсталий Китай.

Тимчасом Росія, а тим більше і яскравіше Китай, вказують на щось інше, а саме, на парадокс, чудасію, що і так звана „клясова свідомість" найсильніша, і що комуністи мають вплив найбільший там, де справжня свідомість найслабша. Не можна ж стати на становищі, що китайський селянин чи навіть робітник знає краще, який лад, яка форма правління є найкраща для працюючих мас, ніж це знає нпр. робітник англійський чи американський. Адже ж знаємо, що маси китайців анальфабети, взагалі не знають що в світі діється, ані у них самих, не згадувати вже про те, що всякі „історичні матеріялізми", всякі „конечности" та „неминучости" для них цілком не знані і байдужі. Взагалі, культурний рівень чи то російських чи китайських мас стоїть ген-ген далеко нижче від культурного рівня англійських та американських мас. Тимчасом англійським та американським масам навіть в сні не привиджується комуністична диктатура (з вимком порівнюючо незначного числа), а Китай вже в цьому моменті майже ввесь під загрозою комуністичної диктатури.

Твердження Леніна, що капіталістична будівля (він уважає, що тепер є доба фінансового імперіялізму і весь світ творить в дійсности одну капіталістичну будівлю) валиться в найслабшому місці і тому в тому місці вибухає комуністична революція, це твердження перекручене, натягнене, обманчиве. Бо в дійсности валиться застарілий устрій (невільничо - февдальний), валяться пережиті форми правління (абсолютно-диктаторські), отже валиться не капіталістична будівля, бо як в Росії так і в Китаю того капіталізму порівнюючо було як кіт наплакав; переважали і переважають там передкапіталістичні форми продукції; завалилися в Росії, та валяться в Китаю перестарілі форми шляхетсько-поміщицького та мандаринного устрою, питомого середнім вікам.

Ці застарілі середньовічні форми викликали і поширили невдоволення мас, а комуністи на хребті того невдоволення, під фальшивими прапорами, під брехливими кличами виїзджають масі на карк.

Китай, так як попередньо Росія, вказує на те, як то найбільш зухвалий крикун і демагог, використовуючи може і слушне невдоволення мас, затягає їх під свій прапор обіцянками одного, а накидує їм щось цілком інше, коли незрячі маси вже повтикали свої шиї в ярмо комуністичної диктатури.

Комунізм тим небезпечніший, що він не показує відразу свого обличчя, не розвіває усіх своїх прапорів перед масами (навіть і партії свої перестав називати комуністичними, як от в Польщі, східн. Німеччині і ін.) але згідно з засадами Ленінізму — Макіявелізму вбирається в овечу (чи бичу) шкіру, вдаряє в ті слабі сторони устрою, що маси вже остогидли (в Китаю мандаринська господарка), горлає про „демократію", рівність, братерство, про „землю для селян", „фабрики робітникам", „геть з чужим капіталом" і т.п., і так на хребті невдоволення мас, виставляючи кличі не комуністичної диктатури, але боротьби за негайні домагання теперішнього дня, що нічого з комунізмом спільного не має, комуністи здобувають вплив в масах; своє справжнє обличчя показують аж тоді, як маси в їх кліщах.

Китайці ледви чи бажають собі комуністичної диктатури більше, як інші народи, але завдяки своїй несвідомості, малокультурности та деморалізації, спричиненої мандаринським режимом, даються обдурити так само, як далися обдурити російські маси приведені до відчаю Миколами та Розпутініми.

Це не так важне, чи світ творить одну капіталістичну будівлю чи ні, а важне те, що світ є одною велитенською сім'єю, де один брат не сміє байдуже глядіти, як хтось на другому братові робить криваві експерименти. На жаль, досі так воно є.

14. Загальні висновки.

На підставі аналізи комунізму та комуністичної диктатури, переведеної в попередній, першій, частині цієї праці, ми бачили, що з котрого боку ми не гляділи б на комуністичну диктатуру: з філософічно-теоретичного, економічного, політичного, культурного, етичного, то все ця диктатура є тим самим явищем, а саме, явищем хворобливим, анормальним.

В цій, другій, частині я перевів аналізу певних складників грунту, на якому диктаторські бацилі жирують. Цим грунтом, як ми бачили, є невдоволення — слушне чи не слушне — працюючих мас із тут і там існуючих економічних, політичних, культурних, і інших умовин.

Аналіза вказує також, що як ці умовини, так і заразки, що жирують на них, не є чимсь конечним, неминучим, не є допустом Божим чи елементарною силою, якій людина не може спротивитись; навпаки, ці умовини створені людьми — отже й людьми можуть бути усунені. Заразки комуністичної диктатури насаджені людьми лихими, вони можуть бути винищені людьми добрими.

Виходячи з тієї точки зору, бачимо, що за грунт сприятливий для розвинення бацилів відповідаємо ми самі в першу чергу, а з цього є заключення, що ми самі можемо і повинні його усунути.

Про те, як і в який спосіб можна усунути грунт з під ніг комунізму, цебто, про засоби і способи поборювання комуністичної диктатури, буде мова у третій частині цієї праці.

Квітень, 1949.

Балачки у сквері

Між евеню „А" і „Б" та вулицями 7 і 10 Іст-Сайд є такий собі невеликий скверик. Росте на ньому десятків зо-два дерев, а під ними та вздовж доріжок поставлені лави для відвідувачів..

І коли б ви не зайшли до цього скверу, завжди знайдете в ньому якусь сотню людей. Одні ходять-гуляють по ньому, інші стоять собі гуртами або сидять на лавках. Хто куняє-відпочиває від праці або чогось іншого, але більшість гомонить — веде розмови на біжучі злободневні теми.

Навіть пізною ніччю, коли люди уже звичайно сплять, на цих лавках можна побачити чимало „вакантної" публики...

Бувають тут представники ріжних націй, але найбільше заходять сюди на посиденьки люди слов'янського походження. Особливо часто можна зустрінути тут нашого брата українця з-під Карпат, з Галичини, Буковини, Поділля, Волині, Київщини та Полісся.

Розмови ведуться і англійською мовою, але більше чуються мови слов'янські: українська, російська, польська та інші. Правда, що це тільки чується, бо як підійдете до розмовляючих та послухаєте їх, то зразу ж виникає у вас питання, якою ж то вони мовою розмовляють? Ви вслухуєтеся ще уважніше, ще ближче підходите до них, щоб не пропустити ні одного слова, і починаєте розуміти, що це в них тут, в Америці, витворився своєрідний місцевий іст-сайдівський українсько - російсько - польсько-американський жаргон. Починаєте розуміти і смакувати низкою речень, які вилітають із оповідання якогось товстенького добродія, котрого слухачі називали „містер Калюжний":

„...В тому часу я получав добру пейду, купив велікольсипи кару і поїхав із малим бойсом на контри... Можна било єхать треном, но я думав заскочити до свого френда... Захожу до нього в руми, які він тільки що попінтував, а й своїм очам не вірю: на чері сидить наш краян, котрого ми знали, як комуніста..."

Вачу, люди гарно й чисто одягнені, виголені, а на руках блищать перстені, жінки поблискують кульчиками та намистами. Одним словом, коротко кажучи, в „щасливому найдемократичнішому" Есесері тапу публику зараз же запримітили б не тільки енкаведисти, а й звичайні хлопці з артілі „Дайош-берьош". Енкаведисти перетворили б цих добродіїв на шпигунів „одної капіталістичної держави" й зробили б відповідні висновки. А „соціяльно-близькі" з цієї самої артілі постарались би наших добродіїв, що так безтурботно гуляють на іст - сайдівському сквері, „витряхнуть" не тільки з їхнього вбрання, а й з їх власного життя...

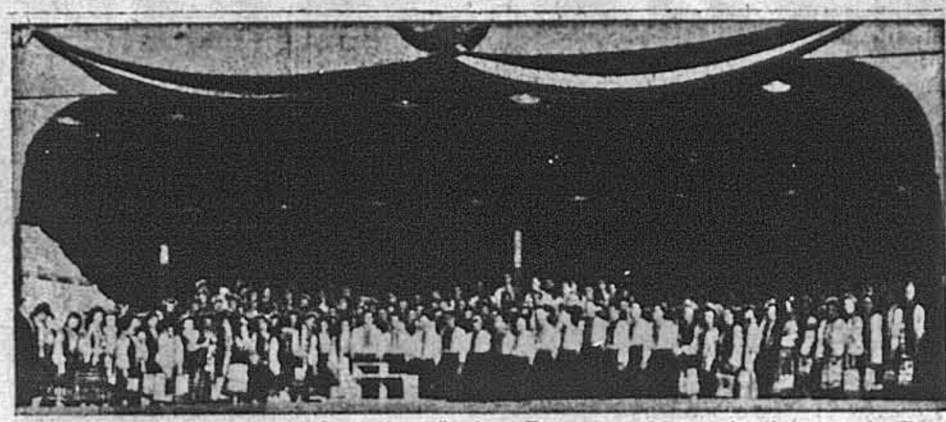
Але наші добродії спокійнесенько собі розмовляють і навіть не звертають уваги на нову особу, що сиділа на лаві й з усмішкою слухала „містера Калюжного", котрий уже своє оповідання довів до „вікейшен", які він проводив разом із своїм „бойсом-лойером" на „френдовській" фармі.

...— Так от на цій фармі, — продовжував містер Калюжний, — ми познайомились з одним краяном, що тільки приїхав з Германії. Видно, освічена людина є цей ДП, бо дуже цікаво розказує про большевиків. Каже він, що дивується з наших порядків, які є в нас в Америці. І коли, каже, далі так буде тут, то, каже, що Америці теж буде кінець. Хіба, каже він, може так буть, щоби совєтські шпигуни так вільно себе почували тут! І на літаках сюди летять вони, і на пароплавах пливуть, і тутешні плодяться, мов блощиці в старому килимі, — а влада хоч би тобі оком добре моргнула. Подумайте тільки, скільки то тут усяких нахаб, різних Айзлерів, Капланів, Дейвисів! І коли, каже, Америка не візьметься як слід за цю червону банду, то большевицька зараза залле всю землю...

В цей час на одній з доріжок з'явилась невелика група людей з американським прапором. Це з Армії Спасіння. Почали проповідувати:

„...Зі Сходу приходить до нас не тільки Сонце та Світло... По цим же законам з цього ж самого Сходу може прийти до нас і ніч, тьма, смерть, коли ми не повернемо знов на ту дорогу, з якої зійшли і на яку кличе нас Христос..."

Підслухав скиталець **К-й.**

Злучені Хори Українських Організацій міста Винипегу, Ман., під диріг. проф. Льва Туркевича, виступають в Сіті-Парку в дні 9-го червня 1949 р. з нагоди 75-річчя міста Винипег.

Критична доба для Міжнародної Організації Допомоги Дітям

Як відомо, при Обєднаних Націях існує Міжнародний Фонд Негайної Допомоги Дітям, з якого уділюється поміч дітям — жертвам війни і „мару". Заряд того фонду недавно заявив, що їм бракує 28 мільйонів долярів, аби довести свою працю до 31 грудня цього року. Тому звертається до народів і держав з Обєднаних Націй з глибоким закликом поспішити з внесками на Фонд.

Ця організація для допомоги дітям була створена одноголосною ухвалою на Загальних Зборах Обєднаних Націй в 1947 році. Тоді сподівалися дати поміч 20 мільйонам дітей у формі харчових додатків до їх щоденних страв. Знали, що 20 мільйонів є тільки частиною багато більшого числа потребуючих дітей в Европі (не рахуючи величезної кількости в Азії), але сподівалися, що 20 мільйонів зможуть взяти під опіку. Це мало б коштувати $200 мільйонів річно. Замість 20 мільйонів дітей, Фонд спромігся побогти тільки біля чотири з половиною мільйонів в Европі та на Близькому Сході; замість того, аби дістати $200 мільйонів за перший рік, дістав тільки $18,700,000 за два роки, бо уряди не вносили сподіваних сум.

З $18,700,000, що дістав Дитячий Фонд зі всіх джерел за два роки, четверту частину склали засоби, які залишилися по ліквідації УНРРА і які було передано на допомогу дітям. В 1948 році американський конгрес збільшив до 100 мільйонів долярів суму, з якої мали видавати на Фонд Негайної Допомоги Дітям з таким розрахунком, аби видавати $2.57 на кожного доляра, внесеного чи то грішми, чи річами, чи працею, урядами інших держав. З управнених конгресом $75 мільйонів до кінця червня 1949 року, фактично було передано на Фонд $54,-700,000, відповідно до $21 мільйона, внесеного іншими країнами. (На початку травня, сенатор Роберт А. Тафт вніс проєкт, аби продовжити час, за який можуть бути використані ухвалені конгресом засоби, до 30 червня, 1950 року). Приватні організації та окремі особи в Злучених Державах пожертвували на Фонд поверх $100,000. Десять мільйонів зібрали народи 45 держав та 33 підлеглих, несамостійних територій.

Наколи б уряди інших країн внесли сподівані від них вкладки до Фонду, то всі $100 мільйонів, управнених конгресом, могли бути вжиті на допомогу дітям.

З метою збільшити пожертви на допомогу дітям, особливо збільшити пожертви від приватних організацій та осіб, Обєднані Нації звернулися минулого року з особливим закликом до всіх народів. В цій країні ту кампанію переводила організація Обєднаних Націй разом з 25 добровільними допомоговими організаціями. Але ті спільні старання не мали успіху.

Цього року тою акцією буде займатися безпосередньо Міжнародний Фонд Негайної Допомоги Дітям і всі зібрані засоби будуть під його контролею. Не зважаючи на пекучу потребу, ще мало країн активно взялися за переведення кампанії за пожертвами на Фонд. Займаються тим Швайцарія, Данія, Сіям та Уругвай. Чимало інших країн — в тім числі і Злучені Держави — не плянують братися цього року за кампанію збірки на Фонд. Проте, департамент державних справ офіційно схвалив американський комітет дитячого фонду при О. Н. Це є дорадчий комітет і він має інформувати громадянство про потреби і як вносити приватні пожертви.

Крім допомоги харчами, Фонд — в співпраці з іншими організаціями — уділює медичну допомогу та помагає стримувати поширення сухіт, малярії та інших хворіб між дітьми в Европі і, в меншім розмірі, в південно-східній Азії та на Далекому Сході. Вся ця праця тепер загрожена за браком засобів.

Загальна Рада.

НОРМАНДІЯ ВІДБУДОВУЄТЬСЯ!—З цієї картини не пізнали б американські вояки, що це є та Нормандія, яку вони здобували. Там, де падали бомби тому 5 років, бачимо тепер „бару" та ще в память „6. червня".

С. Лай.

„Не той тепер Миргород"

(Докінчення).

— Чи можу бути сьогодня у вас? — запитав зупиняючись.

— В бібліотеці сьогодня вихідний.

— А ви?

— Я не знаю, як... маю інші обов'язки...

„Ага! Це — ті!" — подумалось відразу й його охопило непоборне бажання зробити їй боляче, сказати щось дуже прикре...

— Партійна дама не розпоряджається часом по власній волі? — запитав з гіркотою сарказму.

Вона не пішла: стояла напружено витягнена й нерухома, мов вирізьблена.

— Простіть, — сказав він тихо, — це — від печінки, їй мало лишилось днів жити, але вона ще досить хвенька.

Вона мовчала. Треба було прощатись.

— То я зайду десь завтра, — не маю вже з чим спішитись...

Тоді вона подивилась йому в очі й довірливо, наче близького й єдиного друга, взяла за руку:

— ... —, який невимовний вираз співчуття, болю чи кохання мерехтів зеленими вогниками в її очах.

— Так це буде вже скоро, — сказав він втомлено й байдуже, — рак печінки.

На пусту до того вулицю вийшло двоє одягнених в цивільне. Вони йшли в їх напрямі. Зробилось ніяково від появи тих свідків і вона хапливо, наче хотіла сказати щось найпотрібніше, найконечніше, промовила:

— Простіть — я вже інакше не змогла...

— Це було б епікурейство смертника, — перебив він чемно протестуючи й протяг до привітання руку.

Вона майже злякано шарпнулась назад, від чого пакуночок впав з-під руки на землю, а сама, мов сомнамбула, пішла здовж улиці протилежно тим двом, — проста й рівна.

Орест Трохимович підніс загублений пакунок, хотів наздогнати її та повернути, але дивлячись, як швидко вона зникла за рогом вулиці, відклав той намір до зустрічі в бібліотеці.

„Він цілком розуміє її покривлене життя, — думає Орест Трохимович, підіймаючись драбиною до чільного входу санаторія, — це прищеплений стандарт людини нового типа до старих корінців. Новий тип, що запозичений з середнього сходу, де око поета не знаходило точок прикладання в одноманітній, як кара-кумські піски, масі. Лише тому, хто поставлений на чоло-деспоту племени, належиться воля думки й чину, йому й геній поета. Це ключ до розуміння популярности східної поезії в наш час. Це сьогодня він сяде кінчати свої „генези"... До бібліотеки можне піти й післязавтра..."

Саме тоді підійшли до нього ті двоє в цивільнім і один з них, гречно торкаючи його лікоть, спитав:

— Професор Макух, коли не помиляюся?

— Так, — відповів так само чемно, — з ким маю за шану...

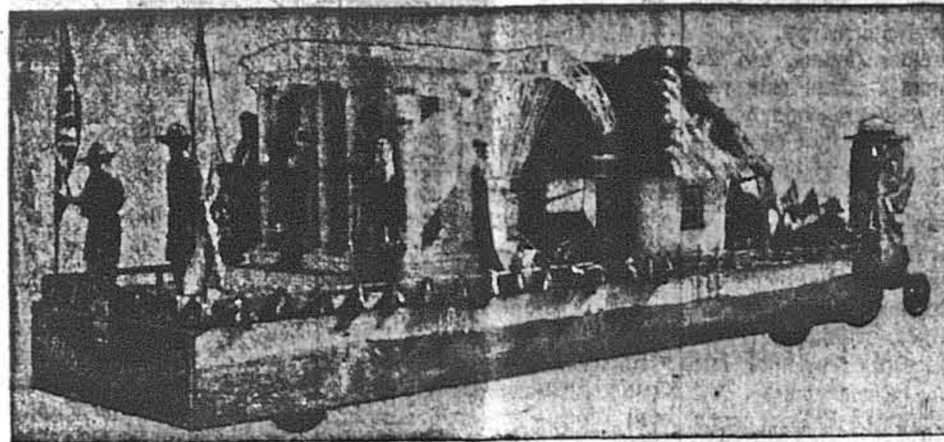
— Пройдіться з нами в пильній справі до прокурора, — прямо не відповів той.

Там йому сказали:

— Ви звинувачуєтесь у контр - революційній агітації. Вас затримаємо до остаточного з'ясування цієї справи. Так, — на це маємо докази, свідків також.

Вже у в'язничній келії він згадав про загублену нею річ, — тоді він поклав той пакуночок до кишені, тепер з ненависті його вийняв і шпурнув у кут.

То були книга; ще летючи розгорталися її сторінки й з них випадали сухі, майже спорохнявілі, листки каштану; вони ще довго тремтіли в сяйві сонячного промення, що падав через гратоване вікно келії, тоді, як сама книга, вже давно лежала на дні параші.

Український фловт в поході вулицями міста в дні 6-го червня 1949 р. з находи 75-річчя міста Винипегу, Ман.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Спільне свячене для нових імігрантів. — Академія в честь Франка.

Т-во „Українська Громада" в Шікаго дала останіми часами дві вдалі імпрези.

Дня 22 травня ц. р. зібралось на запрошення Управи Т-ва 220 нових імігрантів на традиційне спільне свячене, яке відбулось у гарно прибраній галі школи ОО. Василіян. Після посвячення дарів ігуменом о. Андрейчуком ЧСВВ хор Товариства відспівав декілька достосованих до хвилі пісень, а відтак зібрані засіли за столи. Нагадались такі свята на Рідних Землях і не одному спогади витиснули сльози за втраченим минулим. Промовці звязували минуле з майбутнім, підкреслюючи наші завдання під сучасний мент. Після врочистої частини свята п. Целевич вивела з молоддю гагілки. Збірка принесла $140.25 на УПА.

Друга імпреза, про яку хочемо згадати, це академія в честь Івана Франка. Мало яке свято, які ми бачили останніми часами в Шікаго, було так дбайливо підготоване і культурно виведене, як остання академія.

Відбулась вона дня 5 червня в великій залі Шопена. На програму її склались: доповіді, деклямації та музично-вокальні точки.

Головним доповідачем на академії була недавно прибула з Европи п. д-р М. Пшеюрська-Овчаренко. Доповідь складана з глибоким знанням доби і творчости Франка, а водночас популярна. Жаль тільки, що доповідачка переціннила свої голосові можливості у великій залі і не покористувалась мікрофоном, через що не всі слухачі могли належно чути доповідь.

Англійською мовою коротку а змістовну доповідь про поета дала п. Л. Подола.

Шедевром академії був виступ уперше в Шікаго оперного співака п. Т. Юськова. Терен, особливо для тих, що знають його ще з Европи. Їм пригадав співак свої блискучі виступи перед війною у Львові, як напр. на останньому Шевченківському концерті перед вибухом війни, де він проспівав „Гетьмани" у супроводі симфонічної орхистри, викликуючи небувале захоплення; виступи у львівській та варшавській операх, відтак на сценах Парижа та других міст Франції, Бельгії, Норвегії, Швеції, Німеччини і ін. країн.

Виконуючи на академії в честь Франка Барвінського — „Псалом", Франка-Лисенка — „Безмежне поле", Лисенка — „Ой не стелися хрещатий барвінку", — мистець показав, що він, як все, прекрасно володіє голосом, особливо незрівняний у пінісімах, як інтерпретор пісні вдоволяє найвищі вимоги. Тому було б нашим великим досягненням, колиб співакові вдалось дістатись до котроїсь із американських опер.

Дуже добре, як завжди, вив'язався зі свойого завдання мужеський хор „Української Громади" під дир. п. Д. Войтихівського. Хор розпоряджає вже 25 зіспіваними голосами і робить милеві поступи у своюому розвитку. Хор відспівав „Не пора", „Вкраїно мати кат сконав" та „Зазвенімо".

Приступом здобула публику віддеклямуванням Франкового „Наймита" п. Г. Чушек. Вона виявила себе дуже добрим виконавцем у боєвому жанрі.

З неменшою експресією виголосив п. В. Децик Пролог до „Мойсея".

З великим апльвзом стрінуло фортепіянове сольо п. І. Чушак, яка відіграла по мистецьки дві речі Брамса і Шопена.

Свято започаткував американський гимн у виконанні оперної співачки п. М. Опиханої — Іванкевич, закінчив український гимн, проспіваний хором ураз із публикою.

Мабуть горяч спричинила, що заля не була так заповнена, як хотілось би було бачити її на одинокому святі в честь Івана Франка.

Дохід у сумі $70 призначено на допомогу Українському Університетові в Мюнхені.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то памятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

З листів до редакції

В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ.

Вже вдруге читаю у Вашій газеті про мої клопоти зі спровадженням ДП-с. Тому був би Вам вдячний, щоб написали дійсно як воно є, а не так, як репортер наплів. Тридцять приїхало, та не є вони у мене. Це одно, а друге — це ж родини з дітьми, а не люди до праці.

Сім душ приїхали ще через афідевіти, через Світову Церковну Організацію. Один з них мій братаник, який вже є довший час на парохії в Мілвил, Н. Дж. Їх троє. Другий — його брат, вже більш року працює у Филаделфії, Па. Їх з дітьми четверо, вже сім душ, які відпадають з цеї суми. Четверо Кечеровські, які поїхали до своєї дочки в Бостон і там одержали працю, то вже одинадцять душ не в мене. П. Т. Банах лиш був у мене в гостях і виїхав до свойого приятеля п. Гнатковського в Амстердам, Н. Й., де зараз одержав працю, його мама з ним. То вже тринадцять душ не в мене. Пані Шумська з донечками остала у Филаделфії, Па. Там одержала працю. То вже шістнадцять не в мене. Родичі дружини о. Богдана Желехівського (мойого братанича) їх четверо, є з ними і працюють в Мілвил, Н. Дж. То вже двадцять душ не є в мене. П-ство Скальські, великі приятелі о. Богдана, їх також четверо, двоє малих дітей і їх двоє, то вже двадцять-четверо, не в мене! Та більш як тридцять душ прибуло на мою запоруку. У мене сьогодня мешкає ще одинадцять душ. До праці здібних сім, п'ять вже працює, лиш ще двох без праці!

Отже це, що написав репортер нашої газети, не відповідає дійсності. Найбільше я це робив через моїх трьох братаничів, які мене просили, щоби допомогти їх приятелям, та вислати запоруки! Я ж все це робив з добродушности, та любови ближнього, і зовсім не бачу тут ніякого зла, чи якогось підступу. Вправді, що самий залажу в довг, бо ж це не жарти з тільки людьми клопотатися та дати їм мешкання і повний вікт в такі дорогі часи. Та скупарем, ані багатієм ніколи я не був, тай вже не буду! Дякую Всевишньому, що допоміг мені не зле виховати дітей моїх, та кожен з них служе та допомагає старому батькові, пам'ятаючи, що самий з покійною мамою недоїдав, а видавав на їх освіту! Тепер майже всі на не злих становищах.

Тут залучаю статтю „Потакет Таймс", який надрукував так як воно дійсно є. Лиш з полковником Банахом трошки не так. Бо він вже пару тижнів як є в приятеля п. Гнатковського, а тут подано, що він є у мене. Отже я Вас прошу п. Редактор передрукувати статтю „Потакет Таймс" та пояснення в українській мові. Бо дійсно погані тіні ходять навіть поміж нашими людьми. Мовляв, де він бере стільки грошей на одержання стільки людей! А ніхто не повірить, що я стаю жертвою цего всего! Але як вже заліз, так мушу якось при помочі дітей вилазити...

Остаюсь з глибокою пошаною до Вас

о. Иосиф Желехівський.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 19. червня 1949 р. помер у 70. році життя

ЛЕОН ПРОЦЬКО,

довголітний член і предсідник Тов. Запорозька Січ, від. 340 У. Н. Союзу в Манчестер, Н. Г.

Покійний походив з села Загутин, пов. Ліско, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Софію і 7 дітей та 9 внуків. В похороні взяли участь родина і знайомі. — В. Н. П.!

П. Олиник, секр.

ОТ ДОЧЕКАЛИСЬ МАМИ ПОТІХИ!—Ці дівчатка — кожна по 6 рочків — це учениці Біч Скул-кіндерґартен в Ракі Рівер, Огайо. Вони вже покінчили „курс куховарства" і вбрані як справжні кухарки несуть мамам „лонч", який вони самі зготовили. Як хто вірить врадованим мамам — то „лонч" був знаменитий.

ТАРЗАН, ч. 2121. Скок леопарда.

Інстинктовно глянула Норма вгору...

...і заглянула жевріючі очі і неозначену постать леопарда у віддалі яких 20 кроків.

З холодною відвагою, яку дав їй страх, перелякана дівчина підняла поволі кріс вгору.

Нагло Шіта скочила серед переразливого виття.